



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 010-01/15-9/ EPA 480-VII
Ljubljana, 19. junija 2015

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

**k Skupnemu letnemu poročilu o izvajanju Zakona o dostopu do informacij
javnega značaja za leto 2014**

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 54. seji 3. junija 2015 obravnavala Skupno letno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja za leto 2014, EPA 480 – VI (v nadaljevanju: skupno letno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Predstavnica predlagatelja je predstavila skupno poročilo, ki je pripravljeno na podlagi poročil državnih organov in organov lokalnih skupnosti v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju: ZDIJZ). Gre za 419 subjektov, ki so evidentirani v Registru zavezancev za informacije javnega značaja. Bistvenih odstopanj od prejšnjih let ni bilo. Gre za približno 7000 zahtevkov brez upoštevanja GURS-a, ki bo odslej večino svojih informacij vodil po Zakonu o evidentiranju nepremičnin in ne več po ZDIJZ. 2014 je bilo skoraj 76 % vseh zahtevkov v celoti ugodno rešenih, v 12,5 % je bilo zahtevam delno ugodeno, 8,2 % zahtev pa je bilo v celoti zavrnjenih. V prejšnjih letih je bil precejšen problem molk organa, kjer pa se stanje izboljšuje. Molk organa je zdaj največja težava pri novih zavezancih (gospodarske družbe in druge osebe zasebnega prava pod prevladujočim vplivom države, občin in drugih oseb javnega prava), ki so postali zavezanci za dostop do informacij javnega značaja po noveliranju ZDIJZ 2014. Ministrstvo za javno upravo in Informacijska pooblaščenka sta zato 2014 veliko pozornosti posvečala informiranju (posveti, priročnik) o noveli ZDIJZ. Število pritožb zoper odločitve državnih organov in lokalnih skupnosti pada. 2014 je bilo na

Informacijskega pooblaščenca (pritožbeni organ) vloženi 208 pritožb, kar je 60 manj kot 2013. Odločitve s prve stopnje so bile v večini potrjene, Informacijski pooblaščenec je več kot polovico pritožb zavrnil ali zavrgel. Tudi število primerov na Upravnem sodišču (institucija nad Informacijskim pooblaščencom) pada. 2014 je Upravno sodišče izdalo 21 odločb v upravnem sporu. Samo v 4 primerih je ugodilo pritožniku zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca.

Člani komisije so opozorili na težave, ki jih imajo lokalne skupnosti pri zagotavljanju dostopnosti do informacij javnega značaja, saj je v manjših občinah to velika obremenitev za uslužbence. Velikokrat gre tudi za iskanje popolnoma nedefiniranih informacij, občina pa nima orodja, da bi takšne zahteve lahko zavrnila. V razpravi sta predstavnici Ministrstva za javno upravo in Informacijska pooblaščenka poudarili, da je pri nas dostop do informacij javnega značaja ustavno zapisana norma, ki jo morajo spoštovati vse javne institucije, ki delajo s proračunskim denarjem. Načeloma so vsi dokumenti javni, razen če gre za osebne podatke ali če sodijo informacije v 11 zakonsko definiranih izjem, ki pa jih je treba zelo natančno opredeliti, npr. kakšna škoda bi nastala z javno objavo podatkov. Člani komisije so se strinjali, da bi uvedba skupnih pooblaščenecv za dostop do informacij javnega značaja lahko olajšala delovanje predvsem manjših občin, saj je vodenje postopkov za dostop do informacij javnega značaja tudi zaradi vodenja upravnih postopkov zahteven proces. Zavezanci za dostop do informacij javnega značaja lahko delno preprečijo morebitne zlorabe tudi s sprejetjem stroškovnika za zaračunavanje podatkov, ki mora biti potrjen s strani Ministrstva za javno upravo. Komisija je bila opozorjena, da finančna obremenitev ne sme biti tolikšna, da bi bistveno omejila dostop do javnih podatkov. Najbolj smotrna rešitev je, če je čim več podatkov objavljenih na spletnih straneh organa, kjer jih lahko vsi pregledujejo in uporabljajo.

Komisija je opozorila, da gre v nekaterih primerih zahtev po dostopu do informacij tudi za šikaniranje javnih uslužbencev. Informacijska pooblaščenka je opozorila člane komisije, da noveliran ZDIJZ omogoča obravnavo ravno takšnih morebitnih primerov zlorab. Postopek dokazovanja, da gre s strani posameznikov v resnici za zlorabe in da institucija na tej podlagi lahko zavrne dostop do informacij javnega značaja, poteka na prvostopenjskem organu. Gre pa za veliko izjemo pri omejevanju dostopa do informacij javnega značaja, zato je treba imeti trdne dokaze za zlorabe.

Člani komisije so se strinjali, da je treba državne organe in lokalne skupnosti še naprej izobraževati in tako izboljševati njihovo informiranost o zakonodaji in dobrih praksah. Rezultati teh prizadevanj Ministrstva za javno upravo in Informacijskega pooblaščenca se kažejo pri delovanju teh organov v stiku z državljani in pri zmanjševanju števila pritožb državljanov.

Komisija je izpostavila konkreten primer zavrnitve dostopa do informacij, ki pa so po njihovem mnenju informacije javnega značaja. Lani je bila Agenciji za raziskovalno dejavnost poslana zahteva po razkritju ocenjevalcev enega od prijavljenih raziskovalnih projektov. Zahtevi ni bilo ugodeno, zato je pritožbeni postopek sprožila Informacijska pooblaščenka, ki prav tako ni bila uspešna, saj je Upravno sodišče zahtevo po razkritju imen ocenjevalcev projektov zavrnilo. Komisija meni, da bi bilo

treba preveriti zakonodajo in jo novelirati v smeri, ki bi omogočala razkritje takšnih podatkov, saj gre za vprašanje transparentnosti institucije, ki podeljuje proračunski denar. Z razmišljanji članov komisije sta se načeloma strinjali tudi predstavnici Ministrstva za javno upravo in Informacijska pooblaščenka.

Kot je bilo članom komisije zagotovljeno, se v bližnji prihodnosti ne pričakuje širjenje kroga zavezancev za dostop do informacij javnega značaja, prav tako ne bo prišlo do sprememb, ki bi dodatno obremenile državne organe in organe lokalnih skupnosti. ZDIJZ bo sicer še letos noveliran, vendar se bo sprememba v glavnem nanašala na implementacijo zakonodaje EU na področju ponovne uporabe informacij. EU želi doseči, da ima javnost možnost v čim večji meri uporabljati vse informacije, zbrane v javnem sektorju, ne glede na to, ali jih bodo posamezniki ali podjetja uporabljali v profitne ali neprofitne namene. V evropski zakonodaji je tudi priporočilo, da naj bo čim več informacij na spletu objavljenih v t. i. odprtih kodah, kar pomeni, da se lahko uporabljajo direktno.

Državljeni se svojih pravic na področju zahtev za dostop do javnih podatkov vedno bolj zavedajo in jih aktivno uporabljajo, kar je znak sprejemanja aktivnega državljanstva in prevzemanja dela odgovornosti za delovanje države.

Za poročevalca na seji je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.